

To:

Members of the Advisory Committee of the Framework Convention on the protection of national minorities

Subject: contribution of the Fryske Rie regarding the promotion of cross-border cooperation of Westerlauwers Fryslân (Neth.) with East and North Friesland (in Germany)

Ljouwert/Leeuwarden, Nov. 19, 2018

Right Honorable Members of the Advisory Committee,

The 'Stifting Fryske Rie' was formally established in 1980 and has the objective to promote Frisian culture (including its own language and history) through international contacts and organizes in that context exchanges with 'Ostfriesland' (Lower Saxony) and 'Nordfriesland' (Schleswig Holstein).

The Fryske Rie is part of the Ynterfryske Rie ('Interfriesische Rat') formally established in 1999, representing the common interests of the three Frisian countries. Since 1930, this cooperation has developed on an informal basis and has been developed over the years.

It has been requested to pay attention to Articles 4, 6, 15, 17 and 18 of the Framework Convention. In this context, parties can also take measures to promote cross-border cooperation (e.g. Article 18. 2).

As far as Article 18 is concerned, the cooperation in the field of *education* in (1) the various *Frisian languages* (West[erlauwers] Frisian, Saterfrisian and North Frisian) and (2) in the *common history* of the Frisians could be considerably strengthened en improved. At the (macro-) level of the relevant authorities (policy, politics) and the compilation of common, integrated digital learning resources more could be done. Television broadcasts from and for European national autochthonous minorities with *subtitles in their own Frisian languages* can be of supporting importance.

Some concrete wishes in this regard are:

1. Putting together an official inter-Frisian *history canon* (in relation to the history of the Frisians in Europe and beyond).
2. Writing (or having written) *official core objectives for history teaching* in the three Frisian countries.
3. Compiling *integrated* (digital) multilingual learning tools for the three Frisian countries, with at least 35% of the Frisian language being used as the language of instruction in that teaching material. In this context, integration means that the successive paragraphs of the text of a learning resource are written *alternately* and *consecutively* in Frisian, German (in

Germany), English (Neth./Germany), Dutch (Neth.) (thus not with double-language, but with *monolingual* paragraphs, i.e. *vertical integrality*). And in which within each (monolingual) section of that multilingual learning resource, the *technical terminology* (important concepts of a subject or learning area) and the *nomenclature* (naming of plants, animals, chemicals, etc.) are always trilingual or quadrilingual *next to each other* be mentioned (i.e. *horizontal integrality*). In addition, matching valuable *Frisian idiom* must also be integrated into the various chapters and sections. With this set-up there is thus a double integrality of languages: as an educational *tool* and as an educational *goal* (for various subjects and learning areas).

4. Establishing a joint *Inter-Frisian Culture Parliament* to promote mutual political and administrative cooperation (at macro level) and, among other things, aimed at advocating or defending the common interests of the three Frisian countries (e.g. the performance of lobbying activities in important capitals such as Berlin, The Hague and Brussels). Such an 'Opstalsbeam' parliament could have its seat in Aurich (for instance in the Ostfriesische Landschaft building).

5. The aim to set up a *television channel for native European (language) minorities / peoples* according to the model and set-up of ARTE (an European culture TV channel that already uses six languages) with minority daily news, with informative documentaries and films about such minorities and (also) Frisian-language subtitles (in West[erlauwers] Frisian, Saterfrisian and North-Frisian).

Of course there is much more to be thought about in the area of closer cooperation between the three Frisian countries, but a future *Opstalsbeam* parliament (for example based on the *Ostfriesische Landschaft* model and focused on culture, science and education) would be an excellent stepping stone.

On behalf of the Fryske Rie,
 drs. Sytze T. Hiemstra (board member)

Translation in Dutch:

Voor:

leden van de Adviescommissie van het Kaderverdrag inzake de Bescherming van Nationale Minderheden

Onderwerp: bijdrage van de Fryske Rie aangaande het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking van Westerlauwers Fryslân (Ned.) met Oost- en Noord-Friesland (in Duitsland)

Ljouwert/Leeuwarden, 19 nov. 2018

Zeer geachte leden van het Advisory Committee,

De *Stifting Fryske Rie* is formeel opgericht in 1980 en heeft als doelstelling om via internationale contacten de Friese cultuur (inclusief de eigen taal en geschiedenis) te bevorderen en organiseert in dat kader o.a. uitwisselingen met 'Ostfriesland' (Nedersaksen) en 'Nordfriesland' (Sleeswijk Holstein). De *Fryske Rie* maakt als 'Sectie West' deel uit van de in 1999 formeel opgerichte *Ynterfryske Rie* ('Interfriesische Rat'), die de gemeenschappelijk belangen van de drie Frieslanden behartigt. Al sinds 1930 is die samenwerking op informele basis ontstaan en in de loop der jaren verder ontwikkeld.

Er is gevraagd om aandacht te schenken aan de artikelen 4, 6, 15, 17 en 18 van het kaderverdrag. Partijen kunnen in dat kader ook maatregelen nemen om grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen (bijv. art. 18, lid 2).

Wat art. 18 betreft zou de samenwerking op het gebied van het *onderwijs* in de verschillende *Friese talen* (Westerlauwers Fries, Saterfries en Noord-Fries) en in de *gemeenschappelijke geschiedenis van de Friezen* nog aanzienlijk versterkt en verbeterd kunnen worden. Ook op het (macro)niveau van de relevante overheden (*beleid, politiek*) en het samenstellen van gemeenschappelijke, geïntegreerde digitale *leermiddelen* zou er meer gemeenschappelijk gedaan kunnen worden. Televisie-uitzendingen van en voor Europese nationale autochtone minderheden met een ondertiteling in de eigen Friese talen kunnen daarbij van ondersteunend belang zijn.

Enkele concrete wensen dienaangaande zijn:

1. Het (laten) samenstellen van een officiële inter-Friese *geschiedeniscanon* (m.b.t. de *geschiedenis van de Friezen* in Europa en daarbuiten).
2. Het (laten) schrijven van officiële gemeenschappelijke *kerndoelen* voor het geschiedenisonderwijs in de drie Frieslanden.
3. Het (laten) samenstellen van *geïntegreerde (digitale) meertalige leermiddelen* voor de drie Frieslanden, waarbij in dat lesmateriaal de eigen Friese taal minimaal 35% als voertaal wordt gehanteerd. Integraliteit betekent in dit verband dat de opeenvolgende paragrafen van de tekst van een leermiddel *afwisselend en opeenvolgend* in het Fries, Duits (Dsl.), Engels (Ned./Dsl.), Nederlands (Ned.) worden geschreven (dus geen dubbeltalige, maar ééntalige paragrafen; d.w.z. *verticale integraliteit*). En waarbij *binnen* iedere (ééntalige) paragraaf van dat meertalige leermiddel de *vakterminologie* (belangrijke begrippen van een vak- of leergebied) en de *nomenclatuur* (naamgeving van bijv. planten, dieren, chemische stoffen, enz.) steeds wél weer drie- of viertalig *naast elkaar* worden vermeld (d.w.z. *horizontale integraliteit*). Daarnaast dient ook bijpassend waardevol *Friestalg idioom* te worden geïntegreerd in de diverse hoofdstukken en paragrafen. Bij deze opzet is er dus sprake van een dubbele integraliteit van talen: als *onderwijsmiddel* en als *onderwijsdoel* (voor verschillende vakken en leergebieden).
4. Het tot stand brengen van een gezamenlijk *inter-Fries cultuurparlement* ter bevordering van de onderlinge politieke en bestuurlijke samenwerking (op macroniveau) en o.a. gericht op het bepleiten of behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de drie Frieslanden (bijv. het verrichten van lobbyactiviteiten in belangrijke hoofdsteden als Berlijn, Den Haag en Brussel). Zo'n 'Opstalsbeam'-parlement zou zijn zetel kunnen krijgen in Aurich (bijv. in het gebouw van de Ostfriesische Landschaft).
5. Het streven naar het oprichten van een *televisiezender* voor autochtone Europese (taal)minderheden/volken volgens het model en de opzet van ARTE (een Europees cultuur-tv-kanaal dat nu al zes talen hanteert) met een *minderhedenjournaal*, met informatieve documentaires en films over zulke *minderheden* en (ook) met *Friestalg ondertiteling* (West[erlauwers] Fries, Saterfries en Noord-Fries).

Uiteraard is er veel meer te bedenken op het gebied van een hechtere samenwerking tussen de drie Frieslanden, maar een toekomstig *Opstalsbeam*-parlement (bijv. naar het model van de Ostfriesische Landschaft en gericht op cultuur, wetenschap en onderwijs), zou daar een uitstekende opstap voor zijn.

Namens de Fryske Rie,
drs. Sytze T. Hiemstra (bestuurslid)